

A 1834/holdbart

Fremlagt af Udvalget for et Holdbart Norden
Behandles i Udvalget for et Holdbart Norden

**Udvalgsforslag
om fælles indsats for at reducere madspild i Norden****Forslag**

Udvalget for et Holdbart Norden foreslår at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at holde en høring om madspild med eksperter, nordiske medlemmer af EU's 'Food loss and waste platform' og medlemmer fra miljø- og klimasektorens undergruppe for affald, andre relevante aktører, interesserede samt offentligheden

at gennemføre en kampagne om madspild som bygger på høringen og de nordiske erfaringer

at udarbejde en rapport i 2024, som giver en status for de nordiske landes arbejde med at nå deres respektive nationale målsætninger og det nordiske mål, som afspejler verdensmål 12.3 om 50 % reduktionsmål på madspild i detail- og forbrugerniveau pr indbygger og reduktion af fødevarer tab i produktions- og forsynings-kæder i 2030, og komme med anbefalinger til indsatser, der understøtter at de nordiske lande når 2030 målene

Baggrund

De nordiske landes madspild er opgjort til omkring 3.500.000 tons mad om året, hvor husholdningerne står for langt den største andel. Samlet set vurderedes EU's madspild at udgøre 88 millioner tons om året, hvoraf husholdningerne stod for en andel på 54%.¹ På verdensplan repræsenterer madspild omkring 8% af den globale udledning af drivhusgasser, hvor en tredjedel af hver produceret calorie spildes. Madspild er desuden en vigtig bidragsyder til skovrydning og udtømmning af globale vandkilder (WWF, 2019).²

Fælles nordisk indsats

I Norden har der i mange år været fokus på at reducere madspild fra både husholdninger og restaurationsbranchen. I 2017 besluttede Nordisk Råd at rekommandere NMR (rek. 18/2016) at udvikle en vejledning og igangsætte initiativer under NMR's miljøhandlingsprogram med henblik på at mindske madspild samt give Nordisk Energi forskning i opdrag, og eventuelt i samarbejde med Nordisk Innovation, at igangsætte initiativ til omdannelse af restprodukter til energi. Der er efterfølgende

¹ <http://www.eu-fusions.org/phocadownload/Publications/Estimates%20of%20European%20food%20waste%20levels.pdf>

² <https://www.worldwildlife.org/initiatives/food-waste>



gennemført en række initiativer omkring madspild herunder projekt om definition og dataindsamlingsmetoder, datomærkning og re-distribution af fødevarer, fødevarebanker.

I samarbejdsprogrammet 2017-2020 indgår en forpligtigelse til at forsætte arbejdet med at mindske madspild. Afløst af dette er der gennemført en række initiativer såsom Zero-waste indsatser, idekatalog for natur/teknik undervisning, rapport om forebyggelse af madspild i restauranter, hoteller, kantiner og catering samt en vejledning med tips, projekter om bioenergi herunder madspild mv.

NMR har overfor Nordisk Råd bekræftet at der fortsat er lang vej for at nå 50% reduktionsmålet, men understreger samtidig at der pågår mange initiativer rundt om i de nordiske lande for at reducere madspild, heriblandt nationale målsætninger og handlingsplaner (jævnfør svar på spørgsmål E 15/2019).

Nationale indsatser

Som nævnt pågår der mange initiativer rundt om i de nordiske lande.

Selvom Danmark har fastsat et kvantitativt mål for reduktion af madspild har Danmark et mål om at reducere madspild i alle dele af værdikæden for fødevarer, og har tænketank der bl.a. har til formål at udvikle og implementere løsninger, som skal sikre at Danmark og resten af verden når verdensmål 12.3, og som driver en frivillig aftale for virksomheder om at reducere deres eget madspild. Miljøstyrelsen har udarbejdet en prioriteret liste over foreslåede tiltag og under særlige forhold ubrugt mad uddeles. Forbrugerbevægelsen 'Stop Spild af Mad' arbejder med madspild gennem forbrugeroplysning, politisk dialog og fremmer offentlige- og erhvervsmæssige samarbejder.

I Finland pågår der et arbejde med at opdatere information om omfanget af madspild og plan for halvering af madspild er under udarbejdelse. Saa Syöda (License to Eat) er den største finske forbrugerbevægelse mod madspild sætter fokus på madspild gennem forbrugeroplysning, politisk dialog og samarbejder med diverse butikskæder. Saa Syöda har lanceret et projekt, hvor man undersøgte muligheden for at reducere madspild ved at lade naboer dele deres overskydende mad med hinanden.

I Island er der i 2019 gennemført en grundig undersøgelse af madspilds-området og der nedsat et arbejdsudvalg hvis opgave bliver at udvikle forslag til tiltag for at forebygge madspild og en handlingsplan vil blive udarbejdet i 2020.

I Norge er forebyggelse af madspild en central prioritering for de norske myndigheder, der i tråd med verdensmål 12.3 ønsker at halvere madspildet i 2030. Der nedsat et delmål om 15% reduktion inden 2020 og 30% reduktion inden 2025. Der pågår endvidere et arbejde med et lovforslag som omfatter påbud om at donere al spiselig overskudsmad til sociale formål og reducere madspild. Matvett er den norske fødevarer- og restaurationsbranches organisation til forebyggelse og reduktion af madspild. Dertil kan nævnes ForMat-pro som har til formål at give den norske regering konkrete forslag forud for lovgivning på området.



I Sverige har regeringen igangsat et arbejde med at foreslå et delmål om reducere af madspild og i 2018 blev der vedtaget en handlingsplan med 42 indsatsforslag. Fire forudsætninger er identificeret som forudsætninger for et fremgangsrigt arbejde:

- Et nationalt mål og udvikling af opfølgingsmetoder
- Et aktivt samarbejde mellem brancher indenfor levnedsmiddelsektoren
- Et forandret forbruger adfærd
- Udredning, forskning og innovation

Indsætsernes resultater

Statistisk information viser en positiv udvikling i reducere af madspild i de nordiske lande:

- Danmark: Madspild fra husholdningerne er faldet med 8% fra 2011 til 2017. Ingen data som beskriver udviklingen i dagligvarehandlen og madindustrien.
- Norge: Madspild fra husholdningerne er faldet med ca. 9% fra 2010-2015. I dagligvarehandlen og madindustrien er madspildet faldet med 14% i perioden 2015-2017
- Sverige: Madspild fra husholdninger er faldet 3% pr person fra 2014-2016. I dagligvarehandlen og madindustrien er madspildet faldet fra 216.000 tons i 2012 til 75.000 tons i 2016
- Finland: Madspild fra cateringbranchen er faldet fra 20% til 17% i perioden 2012 til 2017. Der pågår et studie i nye data og udarbejdelse af en roadmap til at mindske madspild yderligere.
- Island. Der er ingen data tilgængelig.

Trods de mange initiativer og indsatser er der fortsat en lang vej til at nå verdensmål 12.3 om halvering af madspild i 2030. Udvalget for et Holdbart Norden foreslår derfor, at styrke indsatsen gennem erfaringsudveksling, kampagner og følge udviklingen frem mod 2030.

Norden, den 31. marts 2020

Anders Kronborg (S)

Anna-Kaisa Ikonen (saml)

Cecilie Tenfjord-Toftby (M)

Emilia Töyrä (S)

Ketil Kjenseth (V)

Kjell-Arne Ottosson (KD)

Kolbeinn Óttarsson Proppé (VG)

Magnus Ek (C)

Mette Hjerminde Dencker (DF)

Rebecka Le Moine (MP)

Staffan Eklöf (SD)

Thomas Jensen (S)

Vilhjálmur Árnason (Sj.)

Áslaug Sem-Jacobsen (Sp)